

Motion till riksdagen 2012/13:Fö202

av **Hillevi Larsson (S)**

Förebyggande arbete mot hudcancer

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om 18-årsgräns på solarier för att förebygga hudcancer.

Motivering

Hudcancer är den snabbast växande cancerformen i Sverige. På 10 år har antalet fall ökat med 70 procent. Hudcancer skördar drygt 500 dödsfall per år, vilket är fler än antalet döda i trafiken.

Samlingsbegreppet hudcancer består av tre olika tumörsjukdomar. Här är siffrorna för år 2010:

- ? malignt melanom, cirka 2 800 fall, 470 dödsfall
- ? skivepitelcancer, cirka 5 000 fall, 67 dödsfall
- ? basalcellscancer, cirka 35 000 fall, nästan inga dödsfall.

Det är klarlagt att UV-strålning från solen och solarier är den enda viktiga riskfaktorn. Kopplingen är lika tydlig som den mellan rökning och lungcancer.

Svenskarna är världens mest soldyrkande folk, tillsammans med norrmännen. I en internationell jämförelse visar det sig att svenskarna solar mycket och bränner sig mycket men oroar sig lite för hudcancer. De väntar också länge med att få hudförändringar kontrollerade.

Jakten efter sol, värme och solbränna har lett till att svenskarna inte bara bränner sig här hemma på sommaren, de söker sig till sydligare breddgrader – både på sommaren och under övriga året. Däremellan är det många som också solar solarium.

Åtskilliga har inte tålamod att vänta på att solbrännan långsamt ska växa fram, istället jagas den snabba solbrännan. Upprepade brännskador, särskilt i barn- och ungdomsåren, innebär störst risk för att senare utveckla hudcancer.

Fel! Okänt namn på

När det gäller solarier så vill en del ”grunda” med en fin solbränna inför semestern. Men många solarier har en sammansättning av UV-ljus som innebär betydligt mer UVA-strålning och betydligt mindre UVB-strålning. Det innebär mer skadlig strålning men utan att skyddande pigment byggs upp. I solen byggs däremot skyddande pigment upp med tiden. Solariesolning innebär också att man missar det D-vitamintillskott som UVB-strålar ger, och som är den hälsosamma aspekten av att sola.

Solariesolande ökar risken för hudcancer med 20 procent enligt en rapport som bygger på 27 vetenskapliga studier i 18 europeiska länder, bland annat Sverige, gjorda mellan 1981 och 2012. Varje gång man solar solarium ökar risken att i framtiden utveckla hudcancer med 1,8 procent.

”Kraftig ultraviolett solning kan vara 10 till 15 gånger starkare än vanligt solljus mitt på dagen vid Medelhavet. Och att upprepade gånger exponera huden för stora doser UVA under relativt korta perioder (vanligtvis 10 till 20 minuter) innebär en ny erfarenhet för människan” skriver forskarna bakom studien. Forskarna föreslår följande åtgärder. ”Användandet av solarier bland tonåringar och unga vuxna måste minska väsentligt på kort sikt. Annars bör mer radikala åtgärder beaktas, såsom rikstäckande förbud mot solarier” står det i rapporten.

Australien är det land som hittills gått längst i kampen mot hudcancer. Men det beror på att landet tillsammans med Nya Zeeland har världens högsta siffror vad gäller risken att utveckla malignt melanom. En stor del av befolkningen har solkänslig hud eftersom de har sitt ursprung i det solfattiga Storbritannien. Men UV-strålningen är väldigt stark både i Australien och i Nya Zeeland. Australien för en mycket aktiv politik när det gäller hudcancer, i synnerhet malignt melanom, och är världsledande vad gäller vård- och kunskapsutveckling kring hudcancer. New South Wales, en delstat i Australien, meddelade på Världscancerdagen år 2012 att alla kommersiella solarier kommer att förbjudas från och med år 2015.

Även om Australien ligger i täten finns det åtskilliga andra länder som vidtagit åtgärder för att förebygga hudcancer. I vårt närområde har Island, Norge och Finland beslutat om 18-årsgräns för solning på solarium. Detta går helt i linje med den svenska Strålsäkerhetsmyndighetens rekommendation som kom redan 2009.

Det är nu hög tid att även Sverige inför en 18-årsgräns för solariesolning. Detta är särskilt viktigt med tanke på att solarier ofta marknadsförs som del i en hälsosam livsstil och finns i anslutning till friskvårdsanläggningar, även kommunala sådana. Det måste bli väldigt tydligt att solarier på intet sätt är ofarliga, särskilt för barn.

För den som vill se solbränd ut året runt finns brun-utan-sol-produkter som utvecklats mycket under senare år. Man behöver inte längre vara rädd för att se ”orange” ut och det finns stora variationer i färgen beroende på hur solbränd man vill se ut. Dessa produkter kostar en del, men det gör å andra sidan solariesolning också.

Det är viktigt att skilja mellan kosmetisk och medicinsk användning av solarium. Behandling av till exempel psoriasis i solarium ska självklart vara möjlig för yngre ungdomar som behöver det, även om en 18-årsgräns införs.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 20 september 2012

Hillevi Larsson (S)